

ACC. N:R. M.12336:1

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jätten "Tjinn Finn." och Stenhuset.

Det påstods vara en jätte, som byggde Glimmingehus. Han hette "Tjinn Finn."

Innan han byggde Stenhuset, bodde han i en backe vid Glimmingehus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.12336:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

En man gissar jätten "Tjinn Firms" namn.

Jätten, som sedan byggde Glimmingehus, bodde först i en backe ~~nära~~ i närheten. Det var en man, som hade träffat jätten. Antagligen hade mannen bett jätten om att få övernaturlig hjälp i något avseende. Jätten hade lovat, att mannen skulle få hjälpen, om han kunde gissa hans namn. Men kunde han inte det, så skulle han mista livet, ty jätten skulle ta hans hjärteblod.

Mannen kom att lägga sig på backen, i vilken jätten bodde. Bäst han låg där, hörde han en röst inifrån backen. Det var jättens kvinna, som sjöng för sitt jättebarn. Hon sjöng:

" Sov sött, gossen min,

i morron kommer Tjinn Fimm,

Faren din

med sol och måne och mannens hjärteblo . "

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12336:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkvärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

På så sätt fick mannen veta, vad jätten hette och räddade så sitt liv.

Men vad som menades med att jätten ~~skulle~~ dessutom skulle ha sol och måne
med sig, har jag aldrig fått någon förklaring på.

/ Obs ! Sagan om Jätten Finn och prästen och Lunds Domkyrka./

ACC. N:R. M. 12336:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV4.Ulfstand var Jätten.

Det var ju Ulfstand, som uppförde stenhuset. Men folket kallade honom Jätten. Hur han kunde få detta namn är oförklarligt. Vi, som voro med, när hans grav i Vallby kyrka öppnades, sågo, att skelettet tydde på att han varit liten till växten.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12336: 5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Vallby Berättat av: kyrkvärden Per Bengtsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Norra bygatan och bäcken samt de odöpta barnen.

Mitt igenom Vallby by gick bygatan, där den ännu går. En del av gatan, som ligger norr om vägen Vallby - Hammenhög, kallades "Norre bygadan." En liten bit ovanför bygatens skärning med Hammenhögsvägen gick byns källa, som ditintills flutit väster om och längs med bygatan, under norra bygatan. Detta ställe, där bygatan och källan skuro varandra, var ett mycket fruktat ställe. Det var ju rinnande vatten i källan, och det rann mot norr. Där var det alltså farligt för de odöpta barnen. Trollen hade där makt att göra barnen till "bortbytingar."

Det sades, att det var många, som hade fått sina barn bortbytta där.

(Mitt för min.
Magnus Håkansson
soms min.)

ACC. NR M. 12336:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

Skydd mot att få barn bortbytta av trollen.

Det var här en allmän föreställning, att trollen sökte snappa bort och byta bort barn, innan de blivit döpta. Därför skulle man alltid ha ljus tänd efter mörkrets inbrott och hela natten vid barnets sovplats, ända tills det var döpt. I berättarens fars tid hade detta varit allmän sed.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

ACC. N:R. M.12336:7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

Bortbytingen försvann i Glimmingehus backar.

Ett par föräldrar ~~kom~~ från norra delen av församlingen skulle ha sitt barn till dopet. De voro därför tvungna att taga vägen längs norra byagadan över byns källa, där den rann under byagadan. Utan att de märkte något blev barnet här bortbytt av trollen. Barnet ville inte växa utan förblev spinkigt. Men det kunde äta så mycket, att föräldrarna knappt kunde förse det med mat. Det åt, så mycket det fick. Men det hade så klena ben, att det inte kunde gå. Föräldrarna måste därför bära det i en korg mellan sig.

Föräldrarna skulle på dans på ett ställe. De hade barnet med sig i korgen. När de kom fram, satte de korgen med bortbytingen i en hörna och började prata med de andra, som hade kommit tillstädes. Men det var andra, som sågo, att när barnet hade blivit lämnat för sig själv, så kröp det ur korgen och var uppe och dansade. Så gjorde bortbytingar, när ingen bevakade dem.

En gång voro föräldrarna på väg över Glimmingehus marker. Och barnet

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. ^{M.}12336:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: mJärrestad Adress: Gladsax
 Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Pysslingarna "Lillasinka" och "Klödde".

I norra delen av Vallby bodde en man i sin gård. Han hade aldrig märkt, att det fanns pysslingar i hans stuga. När han så en dag var på väg ner till byn och kom till det ställe, där norra byagadan gick över byns killa, hörde han en röst, som sade: "Hälsa Lillasinka, att Klödde han är döer." . Mannen kunde inte förstå, vad som menades med detta. Han gick där och funderade men kunde inte få någon lösning. När han kom hem, talade han om för sin kvinna, vad han hade hört. R^östen sade: "Hälsa Lillasinka, att Klödde han är döer". Han hade knappt uttalat orden, förrän det kom en röst från bakugnen: "Nä, ä Klödde döer?" och i detsamma kom det en massa pysslingar fram från bakugnen och gävo sig iväg.

ACC. NR. M. 12336:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

"Helje killa" --- en gammal dopplats.

Vid gränsen till Hammenhög, söder om vägen Vallby by -- Hammenhög, ligger inom Vallby socken ett område, som sedan gammalt kallats "Helje killa". Enligt enskifteskartan bar området detta namn även före enskiftet och torde alltså vara ett uråldrigt namn. Enligt de gamles berättelse skall "Helje killa" vara en gammal dopplats. I gamla tider skall dop ha förrättats där.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 12336: //.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

//.

" Noaks hongar ".

Folk påstod, att man ibland nattetid kunde få höra liksom hundar, som skällde i luften. Det var Noaks hongar. De voro ute efter någon trollkåring, ty de skulle utrotas. Den ene hunden sades heta Brog och den andre Black.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12336:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Ett möte med "Noaks hongar".

En gammal gubbe, Lars ⁿPersson, död för länge sedan, farfar till lantbr.
Viktor Nilsson, Vallby n.r 15, berättade, att han haft ett möte med "Noaks
hongar. " Det var på natten, då han uppe i luften liksom hörde hundskall.
Han förstod, att det var Noaks hongar, som voro ute och jagade en trollkäring.
Flötligt hörde han en röst, som sade:
"Är Brog före Black,
tar han henne snart fatt. "

ACC. N:R. M 12336:13.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

Påskdagen skulle man gå över rinnande vatten.

Det första man gjorde påskdagen skulle vara att gå över rinnande vatten. Man skulle göra det imen solen gått upp. Det ansågs vara lyckobringande. Man skulle bli lätt i gången, få lätt för att gå. Det betydde ingenting åt vilket väderstreck vattnet rann.

ACC. N:R. M.12336:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Solen snurrade runt påskdagsmorgonen.

Det ansågs allmänt, att man påskdagsmorgonen vid soluppgången kunde se, hur
solen snurrade runt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 12336:15.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Vallby Berättat av: kyrkovärden Per Bengtsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1872 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV"Orna-leet.

15.

Korsvägen ,där vägen från Glimmingehus ~~sk~~ mynnar ut i vägen Vallby- Ö.Tomarp och Ö.Hoby- Ö.Tomarp /den södra vägen från Glimmingehus /, kallas sedan gammalt för "^Urna-leet". Ibland hör man människor, som förmoda, att där varit ett ledyx i ett stängsel, som avskilt en hage i Rogamads äng, och att Glimmingehus haft sina ornar på bete i denna hage. Detta är emellertid alldeles felaktigt. Där har mycket riktigt varit ett led i korsvägen. Men det har fått sitt namn av att vägen ,som däriifrån gick över Rogamads kärr mot Vallby, var stensatt. En stenhög kallas här för en"orne ". Vägen var svår att underhålla på grund av kärret. Därför ha Glimminge-ägarna låtit köra ned sten i kärret och bottnat vägen . Det var deras stora väg mot Ystad.